

Stukje in het 5 jarig
jubileumnummer van het
online zeiltijdschrift ZILT.

Nr 72 bladzijde 62.

SAMENSTELLING: SJORS VAN DER WOERD EN LAURENS VAN ZIJP

foto: © Laurens van Zijp

niks LEUKERS dan KLUSSEN

Gelukkig, ze bestaan nog. Zeilers die hun eigen koers kiezen en jaren bouwen aan hun droom. Zilt nam een kijkje bij een zelfbouwproject van een S-spant in hout-epoxy.

De boerenschuur waar we op afkoersen, nabij het Groningse Middelstum, is indrukwekkend groot. Onder het gebint, met 'zoulen' en 'karbelen', verwacht je vee en een arsenaal landbouw voer- en werktuigen, en wellicht een verdwaalde Bugatti, dik onder het stof. Maar wie een blik door de stalramen werpt (foto) ziet iets heel anders: de wulpse vormen van een klassieke S-spant. 10.80 meter lang, nieuw gebouwd in hout-epoxy, door Marten Lenstra (58). Dat schreeuwt om een nadere uitleg.

VOORLIEFDE

Marten, goud- en zilversmid, is de Randstad ontvlucht en neergestreken in Noord-Groningen. Bootjes bouwen zat er al vroeg in. Ooit zette hij thuis in de huiskamer zijn eigen Flits in elkaar. Zijn broers hadden een BM en later een scherenkruiser. Marten: "En ik moest mee, want er moest gepompt worden..."

Via vrienden kwam hij later in aanraking met Laurent Giles ontwerpen, zoals de Lymington Class. Dat versterkte zijn voorliefde voor houten S-spanten. Geen wonder dat hij uiteindelijk in 1983 een Volksboot kocht. "Met dat schip heb ik het water dun gezeild. Tochten naar Denemarken, Engeland, Frankrijk.... Die boot vroeg wel aandacht; ik heb er veel aan gewerkt, motor ingebouwd, zeilvoering aangepast, nieuwe giek gemaakt. Ach, weet je, het klussen is eigenlijk veel leuker dan het zeilen..." Gezinsuitbreiding deed Marten besluiten de Volksboot toch te verkopen. Zo gaan die dingen.

ZELF BOUWEN

Na bootloze jaren besloot Marten begin deze eeuw een opknapper te zoeken. Het meest serieus was zijn belangstelling voor een Frans Maas ontwerp, maar het werd niets. "Ik vond niks dat ik echt leuk vond. Diep in mijn hart wist ik al: je moet zelf wat bouwen, in hout. Het moest wel mooi worden. Toen ben ik begonnen met het mezelf aanleren van autocad, het tekenen op de computer. Ik maakte een eerste ontwerp, waarvan ik op schaal 1:10 een model bouwde. Een eerste vingeroefening, maar het bleek niet goed."

Een contact bij de TU Delft hielp hem het lijnenplan te perfectioneren. Opnieuw maakte Marten een model 1:10 en dat beviel. Op de vraag wat hem nou zo aantrekt in een S-spant, valt hij even stil. "Ja, weet je," zegt hij peinzend, "als je een mooie vrouw tegenkomt, is het ook moeilijk uit te leggen waarom je haar mooi vindt. Dat niveau heeft het..."

**‘Diep in mijn hart wist ik:
je moet zelf bouwen...’**

SUPERSTIJF

Dat hout het bouw materiaal moest zijn, stond buiten kijf. “Het epoxy dat ik gebruik, is een concessie,” legt hij uit, “maar ik heb ook respect gekregen voor de combinatie ceder en epoxy. Het is werkelijk superstijf, en geeft geen krimp. In het *Praktijkhandboek Kunststoffen* van Gerard Lok staat precies beschreven hoe je er een boot mee kunt bouwen. In woodcore bouw je licht, de kale romp weegt 1200 kilo. Maar mijn ontwerp is zwaar; ik moet nog 5600 kilo kwijt met interieur, motor, mast en dergelijke en 2800 kilo loodballast. Het ballastaandeel mag echter niet te groot worden, want dan wordt het een wreed schip.”

‘Het gebruik van epoxy is een concessie’

IN ONDERDELEN

In 2003 ging Marten voortvarend van start door alvast onderdelen te bouwen in zijn winkeltje in Delft.

“Op vrijdagmiddag gingen de luxaflexen dicht, ging de toonbank opzij en kwam de cirkelzaag tevoorschijn. Tot maandagavond was ik bezig. Daarna was het opruimen, stofzuigen en dinsdagochtend ging de winkel weer open. Alles werd anders toen mijn broer in Groningen een oude boerderij met stallen kocht. Daar kon ik verder bouwen. Ik pendelde toen elk weekend tussen Delft en Groningen. Elk weekend klussen; niks leukers dan dat...”

Marten kocht hout en MDF-platen voor de bouwmallen. Een normaal jachtontwerp wordt opgezet met een spant op het begin van de waterlijn en een spant op het eind van de waterlijn. De tussenruimte wordt verdeeld in 10 tussenruimtes (9 spanten). Marten maakte de bouwmallen op de plaats van de ontwerpspanen. Dat was volgens hem gewoon handig. "In die mallen zaten ook uitsparingen voor het dek; dat wilde ik meteen meebouwen. Het dek bestaat uit drie lagen 6 mm multiplex, kruiselings over elkaar gelamineerd."

GEEN DEADLINE

Inmiddels zijn we negen jaar verder en alhoewel de romp, dek en opbouw klaar zijn, is het eind nog lang niet in zicht. De bouw werd drie jaar opgeschort toen Marten een voormalige bakkerij kocht in Middelstum en die bewoonbaar ging maken. Hij is ook niet zo bezig met de tewaterlating. Al ziet hij zich zeker rond Engeland en de Shetlands zeilen.

Dat heeft af en toe invloed op zijn handelen. "Tijdens het bouwen slaan je gedachten wel eens op hol. Dan zie ik die boot omslaan of van een golf afdonderen... En dan maak ik hem toch maar weer een stukje sterker. Wat dat betreft bouwt een zelfbouwer misschien wel met meer aandacht en liefde dan een professional. Omwille van de zeewaardigheid heb ik ook de kuip kleiner gemaakt, zodat er niet teveel water in blijft staan als er een breker binnenrolt. De helmstok maak ik zo lang dat ik de beschutting van de kajuit kan sturen. Het tuig wordt een kottertuigage. Handzaam en aan te passen aan alle omstandigheden. Ja, het wordt een mooi zeilende boot; ik zie hem al op een oor liggen, sturend op de windvaan, terwijl ik naar binnen ga om boterhammen te smeren..." 📧

www.martenlenstra.nl

